

Kommunfullmäktiges program för uppföljning av privata utförare

Innehåll

1. Bakgrundsanalys och överväganden	3
2. Definitioner	4
3. Avgränsning	4
4. Mål och inriktning	4
Mål.....	4
5. Att tänka på inför anlåtande av privata utförare	4
6. Allmänhetens insyn	5
7. Berörda verksamheter	5
8. Riktlinjer för uppföljning och kontroll	5
9. Återrapportering till Kommunfullmäktige	6

Lagstiftning

I 3 kap 19 b § Kommunallagen (1991:900) stadgas att Kommunfullmäktige för varje mandatperiod ska anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. I programmet ska det också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer på området ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses.

Syftet med programmet är att lyfta frågorna om uppföljning och insyn till en politisk strategisk nivå för att där lägga fast grundkrav och omfattning, struktur och ansvar samt krav på återkoppling till brukare och allmänhet.

Uppföljningen syftar till att

- Kontrollera att gällande lagar och föreskrifter följs när uppdraget utförs
- Kontrollera att uppdraget utförs i enlighet med kommunens kvalitets- och effektivitetskrav såsom dessa formulerats i uppdragsbeskrivningar, förfrågningsunderlag, anbud och avtal
- Utveckla verksamheten för att skapa utrymme för nya och förbättrade tjänster
- Garantera allmänhetens insyn i verksamhet som utförs av privat utförare

Programmet ska gälla en mandatperiod och lämpligt är att det revideras i samband med mål och budget för period närmast efter riksdagsvalet.

1. Bakgrundsanalys och överväganden

Lagstiftarens mål med bestämmelsen och införandet av att Kommunfullmäktige ska anta ett program av ovan nämnda karaktär är att förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare och öka allmänhetens insyn i privata utförares verksamhet.

Lagstiftarens mål har även varit att uppnå en konkurrensneutralitet mellan egenregi och verksamhet som bedrivs av privata utförare.

Vid en inventering under sommaren 2016 kan konstateras att Nyköpings kommun upphandlar och låter kommunal angelägenhet utföras av privat utförare för ca 500 miljoner kronor årligen. De stora upphandlingarna sker inom Vård och omsorg både hos nämnden och divisionen som upphandlar bla. äldreboenden, hemtjänst och placeringar. Inom skolan upphandlas en hel del programverksamhet och inom samhällsbyggnad och teknik är det driftsentreprenader inom tex snöröjning, tekniska konsulter inom gata samt mindre entreprenader avseende exploatering och ombyggnationer. Centralt i kommunen upphandlas bla företagshälsovård och it-stöd. Inventeringen omfattar driftsentreprenader, mindre entreprenader (ex ombyggnation), konsulter och övriga tjänster.

2. Definitioner

Huvudman: Kommunen är ansvarig även för verksamhet som genom avtal överlämnats till privat utförare. Kommunen är alltså huvudman även här. I ansvaret ligger att följa upp och kontrollera verksamheten.

Privat utförare: Definieras i kommunallagen som en juridisk person eller enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet. Kommunala företag inkluderas inte i begreppet. Formellt överlämnas verksamheten oftast efter en offentlig upphandling (LOU, LUF) eller att valfrihetssystem införs (LOV) samt att avtal tecknas med de privata utförarna.

3. Avgränsning

Programmet omfattar inte fristående skolor, förskolor och fristående pedagogisk omsorg eftersom de är verksamheter med egna huvudmän som inte upphandlats utan regleras genom tillståndsgivning.

Programmet omfattar inte heller avtal ingångna före detta programs ikraftträdande.

Omfattningen på kontrollen och uppföljningen är olika beroende på hur angelägen verksamheten är ur ett allmänintresse. Ju mer beroende invånarna är av verksamheten desto större är kravet på uppföljning och kontroll och att identifiera vilka risker som finns.

4. Mål och inriktning

Mål

Fullmäktige ska genom kontroll och uppföljning tillförsäkra sig god insyn i verksamhet som genom avtal lämnats över till privata utförare

Genom avtalet ska fullmäktige tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnats över.

Kommunens övergripande mål för den kommunala verksamheten, såsom dessa formuleras i kommunens årliga budgetdokument, är grundläggande även när privata utförare anlitas. Definition av vilka mål som ska gälla måste göras inför varje upphandling.

5. Att tänka på inför anlitande av privata utförare

Innan beslut om upphandling tas ska en förhandsanalys ske som beaktar följande aspekter:

- Kommunens behov/medborgarperspektivet
- Innehållet i upphandlingen. Dess komplexitet
- Krav på samverkan, avgränsningar gentemot andra enheter inom kommunen

- Konsekvenser för kommunens medarbetare om upphandlingen görs
- Bibehållen kostnadskontroll samtidigt som det stimulerar till hållbar utveckling och effektivisering
- Behovet av att komplettera kommunens eget utbud

6. Allmänhetens insyn

Möjligheten för allmänheten att ha insyn i verksamhet som utförs av privata utförare ska avse information om

- Verksamhetens kvalitet och avvikelser i verksamheten: brukarundersökningar, sammanställning av synpunkter och klagomål
- Personalen och dess villkor: kompetens, utbildningsnivå, antal anställda organisation och eventuella underleverantörer
- Miljöarbete: i den utsträckning det är tillåtet att ställa miljökrav enligt upphandlingslagstiftningen.
- Jämställdhetsarbete och årsredovisning

7. Berörda verksamheter

Programmet ska gälla all verksamhet inom kommunens samtliga verksamhetsområden – vård och omsorg, kultur- och fritid, gator och park, samhällsbyggnad, fastighetsförvaltning, kommunikation, infrastruktur mm som riktar sig till och rör medborgarna. Det kan handla om hela verksamheten eller delar av verksamheten.

8. Riktlinjer för uppföljning och kontroll

Med nämnd avses här även kommunstyrelsen i sin roll som produktionsstyrelse

Nämndernas ansvar: Varje nämnd ansvarar för uppföljning och kontroll inom sitt ansvarsområde och svarar för att detta regleras i avtal och uppdragsbeskrivningar som träffas med privata utförare. Avtalet och uppdragsbeskrivningen ska också reglera hur kommunens uppföljningar återrapporteras till utföraren och redovisas för allmänheten.

I avtalen ska säkras att utföraren lämnar nödvändiga uppgifter för kommunens uppföljning och utvärdering av verksamheten, lämnar nödvändiga statistikuppgifter till kommunen, nationellt register eller annan myndighet.

Varje nämnd ska ta fram en uppföljningsplan, den kan vara årlig eller gälla för flera år, dock längst en mandatperiod. Planen ska innehålla:

- En sammanfattande beskrivning av nämndens uppföljningsansvar
- Vad som ska följas upp

- Vilka former av uppföljning som kommer att användas (tillsyn, verksamhetsuppföljning, avtals/kontraktsuppföljning etc.)
- Vem eller vilka som ansvarar för att genomföra uppföljningarna
- Särskilda granskningsområden under året
- Former för återkoppling av resultat

9. Återrapportering till Kommunfullmäktige

Varje nämnd ska årligen, i samband med bokslut, i en rapport till Kommunfullmäktige beskriva resultatet av uppföljningen. Rapporten ska bland annat innehålla följande:

- Vilka avtal nämnden har tecknat och vilka som har följts upp under året
- Graden av kvalitet utifrån i avtal fastställda krav
- Utvärdering av levererad tjänst
- Efterlevande av det uppdrag som den privata utföraren utför